

Juridische informatie voor deelnemers aan Code Rouge

Het juridische team van Code Rouge bestaat uit juridische en niet-juridische/activistische en niet-activistische vrijwilligers. Het team fungeert als schakel tussen de deelnemers en de advocaten.

Als je vragen hebt voor, tijdens of na de Code Rood actie, staat het juridische team aan je zijde. Wij doen ons best om je juridisch bij te staan bij vragen, specifieke situaties, arrestaties, boetes, rechtszaken, enz.

Je kan op twee manieren contact met ons opnemen:

- o per e-mail: CRlegal@protonmail.com
- o per telefoon **0465/67.43.97** (alleen tijdens de actie of, buiten de actie, na voorafgaande afspraak per e-mail).

1. IDENTITEITSCONTROLES

De strategie van anonimiteit (het niet meenemen van de identiteitskaart EN het niet meenemen van de mobiele telefoon of enig ander voorwerp dat "gemakkelijke" identificatie van de persoon mogelijk maakt) werd voorgesteld als onderdeel van de Code Rood actie. Iedereen is natuurlijk vrij om hierin hun eigen keuze te maken.

In België kunnen alleen politieagenten, in uniform of in burgerkleding (maar de laatsten moeten hun status verantwoorden), je op een openbare plaats om je identiteitskaart vragen (beveiligings- of bewakingsagenten mogen dit niet). Politieagenten mogen geweld gebruiken om een identiteitsbewijs af te nemen dat je weigert te geven.

Maar als je geen identiteitsbewijs bij hebt, kan de politie je niet dwingen je identiteit te geven. In dat geval riskeer je echter een boete van 208 tot 4000 euro en/of een administratieve aanhouding voor identiteitscontrole. Als je probeert om je voor te doen als iemand anders of als je valse documenten hebt/gebruikt, pleeg je een strafbaar feit.

Pas op, als je geen Belg bent, en niet kan aantonen dat je wettig in België verblijft, kan je in een gesloten centrum voor mensen in onwettig verblijf worden geplaatst (zie het specifieke punt hieronder in de tekst), en vervolgens worden uitgezet na ondertekening van een uitzettingsbevel. In geval van ernstige feiten kan ook een verblijfsrecht beëindigd worden en riskeer je het land uitgezet te worden. Dit is echter nog nooit gebeurd bij een vreedzame politieke actie.

2. DE ARRESTATIE

Tijdens de Code Rood actie kan je waarschijnlijk worden onderworpen aan administratieve of gerechtelijke aanhouding. België onderscheidt zich van andere landen door het naast elkaar bestaan van deze twee soorten arrestaties, met verschillende gevolgen en procedures:

- **Administratieve aanhouding:** als je de openbare orde verstoort, als je een misdrijf voorbereidt, als je het verkeer hindert, kan je administratief worden aangehouden voor maximaal **12 uur**. Een administratieve aanhouding leidt niet op zich tot een strafproces, en dus ook niet tot een strafblad.
- **Gerechtelijke aanhouding:** hetzij in geval van betrapping op heterdaad, hetzij bij beslissing van de Procureur des Konings of de onderzoeksrechter, kan je gerechtelijk worden aangehouden voor maximaal **48 uur**. Na deze periode kan alleen een onderzoeksrechter beslissen om je vrijheidsberoving te verlengen. Een gerechtelijke aanhouding kan leiden tot een strafproces, en dus tot een strafblad (als je effectief wordt veroordeeld). Merk op dat het feit dat je niet gerechtelijk bent aangehouden, niet betekent dat je geen risico loopt op strafrechtelijke vervolging.

De duur van je aanhouding gaat in op het moment dat je je niet meer vrij kunt bewegen (het is daarom belangrijk te onthouden op welk tijdstip je bent aangehouden).

De politie kan vragen al je persoonlijke bezittingen af te geven. Je kan oppervlakkig worden gefouilleerd (veiligheidsfouillering) of grondiger, voordat je in de cel wordt gezet (fouillering) wanneer men vermoedt dat je gevaarlijke voorwerpen bijhebt, of voorwerp die verband houden met een bepaald strafbaar feit (gerechtelijke fouillering). Mogelijks willen ze een foto van je maken, en als je dit weigert, kan je worden beschuldigd van rebellie en kan je administratieve arrestatie worden omgezet in een gerechtelijke arrestatie.

Praktisch advies:

- Zorg ervoor dat je niets bij je hebt dat belastend kan zijn (drugs, voorwerpen die als wapens kunnen worden beschouwd, zoals een mes, een kniptang, een schaar, stokken, stenen, enz).
- Neem geen adresboeken of mobiele telefoons met de namen/nummers van vrienden mee (ook al mag de politie geen mobiele telefoon raadplegen zonder toestemming van de rechter), noch agenda's, USB-sticks, enz.
- Het is ook mogelijk dat je niet gefouilleerd wordt en dat je met je persoonlijke bezittingen achterblijft. Neem voor dat geval iets mee om te eten, te drinken, te lezen, enz.
- Neem de medicijnen mee die je nodig hebt. Deze moeten herkenbaar zijn, bijvoorbeeld in hun verpakking.
- Probeer jezelf op een constructieve manier bezig te houden. Een arrestatie is frustrerend omdat je geen controle hebt over de situatie: wees je daar van tevoren van bewust.
- Blijf tijdens je arrestatie kalm, zoek geen onnodig conflict, weersta provocaties, maar wees standvastig bij eventuele uitbarstingen.

3. JE RECHTEN

- Het recht om geïnformeerd te worden over de wettelijke en concrete redenen voor je aanhouding; over de maximumduur (12/48 uur); over wat er zal gebeuren; over je rechten in verband met de aanhouding; over de mogelijkheid om geweld te gebruiken als je je verzet, in een taal die je begrijpt.
- Het recht op een advocaat (alleen in geval van gerechtelijke aanhouding - indien nodig zal het juridisch team je in contact brengen met een advocaat). In dat geval heb je recht op een vertrouwelijk onderhoud van maximaal 30 minuten voor het verhoor binnen 2 uur na het contact met de advocaat, en het recht om bij al je verhoren bijgestaan te zijn door een advocaat. Als er binnen twee uur geen advocaat beschikbaar is, moet de politie je toestaan een vertrouwelijk telefoongesprek te voeren met het plaatselijke bureau voor rechtshulp. Voor deze actie, vraag aan de politie dat ze contact opnemen met **Robin Bronlet: 02.215.26.26**.
- Recht om een vertrouwenspersoon te verwittigen (de politieagent zal de vertrouwenspersoon verwittigen).
- Recht op medische bijstand + onderzoek door een arts .
- Recht op bijstand door een tolkRecht op water en voedsel.
- Recht op sanitair
- Wij raden je sterk aan te wachten tot een advocaat beschikbaar is om je bij te staan bij het verhoor. Indien dit echter niet het geval is, herinneren wij je eraan dat je gebruik kunt maken van je zwijgrecht.
 - Tijdens een verhoor heb je het recht om te zeggen "Ik heb niets te zeggen" of "Ik maak gebruik van mijn zwijgrecht" of om te zwijgen.
 - De politie kent deze houding en, zelfs als ze verbaasd reageren, weten ze dat je in je recht staat. Als je er vastberaden genoeg uitziet, zal het verhoor snel voorbij zijn.
 - Je mag dan een paar uur terug in de cel tot een nieuwe poging tot verhoor. Blijf ook dan dezelfde koers varen.
 - Raak niet verstrikt in het beantwoorden van een reeks vragen die in eerste instantie onschuldig zijn. Normaal gesproken mag de politie niet liegen om informatie te krijgen. Ze kunnen je echter doen geloven dat niets zeggen "je zaak erger zal maken" of "je hechtenis zal verlengen". Het is raadzaam geen verklaringen af te leggen, want alles wat je zegt kan tegen je (en anderen) worden gebruikt.
 - In ieder geval is het in je eigen belang om beleefd te blijven door je zwijgrecht te verdedigen, zelfs als sommige agenten je provoceren, anders loop je het risico te worden beschuldigd van smaad tegen een politieambtenaar.
- In principe ben je anoniem. Als je identiteit echter bekend wordt, herinneren we je aan je recht met betrekking tot het gehoorverslag: je hebt het recht om niets te ondertekenen. Je hebt het recht je verklaringen nogmaals te lezen, maar je bent niet verplicht deze te ondertekenen (geen sanctie). Het tekenen van een PV dat verkeerde informatie bevat kan zeer schadelijk zijn. Het is van kapitaal belang dat je geen enkel document (notulen, register enz.) ondertekent tenzij je zeker weet dat het overeenkomt met wat er werkelijk is gebeurd.

4. SPECIFIEKE RISICO'S VOOR BUITENLANDERS

- In beginsel zijn er geen specifieke sancties voor buitenlanders die aan de actie deelnemen (de mogelijkheden voor administratieve sancties en strafrechtelijke en civiele procedures zijn dezelfde als voor Belgen). Een strafrechtelijke vervolging of veroordeling kan echter gevolgen hebben voor je verblijfsstatus in België.
- Indien je niet over een Belgisch verblijfsstatuut beschikt en aan de actie wenst deel te nemen, kunnen we op geen enkele manier garanderen dat je niet zal worden gearresteerd. Gezien het hoge risico raden wij aan om goed na te denken voordat je besluit deel te nemen aan de actie in een rol waarbij arrestatie mogelijk is. Zodra een persoon in onwettig verblijf wordt aangehouden, stuurt de politie immers een proces-verbaal naar de dienst vreemdelingenzaken en wacht op haar beslissing. Er bestaat dus een reëel risico op een bevel om het grondgebied te verlaten, een overbrenging naar een gesloten centrum of naar de luchthaven, enz.
- Voor Europeanen die alleen naar België komen om aan de actie deel te nemen, is er geen bijzonder risico. In het ergste geval riskeren zij na de arrestatie te worden gerepatriëerd naar hun land van herkomst.
- Voor Europeanen met een verblijfsvergunning in België is er zeer weinig risico dat deze vergunning in gevaar komt door deelname aan deze actie. Dit geldt echter niet als de persoon ernstigere misdrijven pleegt, zoals het aanvallen van een politieagent.
- Voor niet-Europese buitenlanders die aan de actie willen deelnemen, hangt het af van de onzekerheid van hun verblijfstatuut in België. Wij raden je aan hierover individueel contact met ons op te nemen.

5. SPECIFIEKE RISICO'S VOOR MINDERJARIGEN

Wij vestigen de aandacht op de specifieke risico's die verbonden zijn aan het minderjarig zijn tijdens de actie. Wij raden minderjarigen af om deel te nemen aan de actie voor volgende redenen.

- Minderjarigen plegen geen misdrijven maar "als misdrijf omschreven feiten". Het is de Jeugdrechtbank die een beslissing neemt. De wet verplicht de rechter de voorkeur te geven aan zogenaamde herstelmaatregelen. Zij zijn gericht op re-integratie en opvoeding, maar de jeugdrechter kan besluiten een jongere in een overheidsinstelling voor jeugdbescherming met gesloten stelsel te plaatsen als er sprake is van gevaar voor de samenleving.
- Jongeren kunnen een GAS-boete krijgen. Zij kunnen ook worden veroordeeld tot het betalen van schadevergoeding in een burgerlijke procedure via hun ouders die als wettelijke vertegenwoordigers worden veroordeeld (zelfs als zij niet aanwezig zijn bij de Code Rood-actie).
- Indien een minderjarige aan de actie deelneemt en zonder identiteitskaart op de plaats van de actie aanwezig is, loopt die het risico als een volwassene te worden behandeld en dat kan zeer traumatisch zijn (druk van de politie, niet-naleving van rechten, enz.).

- Als je als minderjarige daarentegen besluit je identiteit aan de politie te geven om je minderjarigheid te bewijzen, maar de rest van de groep anoniem blijft, zal je een van de enigen zijn die wordt geïdentificeerd en dus grote financiële gevolgen kunnen ondervinden in termen van schadevergoeding (in tegenstelling tot de aanwezige volwassenen die niet worden geïdentificeerd), die ten laste komen van de wettelijke vertegenwoordigers.
- Als je als minderjarige toch aan de actie wil deelnemen, adviseren wij dat je een ondersteunende rol opneemt. Er zijn vele ondersteunende taken die essentieel zijn voor het welslagen van de actie en die geen risico van arrestatie inhouden. Het is ook belangrijk dat je je ouders op de hoogte brengt. Aarzel niet om contact met ons (minderjarigen of ouders) op te nemen voor meer specifieke vragen.

6. SPECIFIEKE RISICO'S VOOR MENSEN VAN KLEUR, VROUWEN, MENSEN UIT DE LGBTQIA+-GEMEENSCHAP

Zonder volledig te kunnen zijn over de risico's die activisten lopen, wil het juridische team de aandacht vestigen op het volgende:

- Niet-witte personen (met of zonder verblijfsvergunning, met of zonder (dubbele) nationaliteit) worden mogelijk gestigmatiseerd en meer geïdentificeerd wanneer ze in contact komen met de politie en in het kader van hun mogelijke aanhouding (geen toegang tot rechten in verband met vrijheidsbeneming - zie met name: F. Jobard, 2006; BRION, 1999).
- Vrouwen en mensen uit de LGBTQIA+-gemeenschap lopen ook meer risico om dergelijke situaties mee te maken (stigmatisering, bespotting, pesterijen, geweld, geen toegang tot de rechten die verbonden zijn aan vrijheidsberoving, enz.)
 - De strategie van anonimiteit in Code Rood werd gekozen om de activisten zoveel mogelijk te beschermen. Het is echter noodzakelijk het volgende te verduidelijken voor het geval je door de rechtshandhaving wordt geïdentificeerd.
 - In het kader van een fouillering (zie bovenstaande definitie) worden mensen noodzakelijkerwijs gefouilleerd door mensen van hetzelfde geslacht als het geslacht dat op hun paspoort/ID-kaart staat. Voor dit type fouilleren vereist de wet namelijk dat deze wordt uitgevoerd door een politieagent van hetzelfde geslacht als de te fouilleren persoon.
 - Zodra een persoon wordt gevraagd zich uit te kleden, kan hun worden gevraagd dit te doen in een gesloten ruimte waar alleen de fouilleurs aanwezig zijn (de wet bepaalt dit niet, maar het is niet verboden).
 - Voor mensen uit de LGBTQI+ gemeenschap is het geslacht op je identiteitskaart het enige dat telt voor de politie. Als je in je paspoort/ID-kaart een wijziging van je burgerlijke staat hebt aangebracht, is het nieuwe geregistreerde geslacht geldig.
 - Als je hormonen gebruikt, maakt dit deel uit van je medische zorg. Je hebt het recht ze te nemen en kunt erop staan ze mee te nemen in de cel. De geneesmiddelen moeten echter in hun verpakking zitten.

- Voor menstruerende vrouwen is er geen wettelijke bepaling. Je hebt echter het recht om naar het toilet te gaan (zie hierboven).

Opgelet! Het juridisch team heeft de in de punten 4,5,6 bedoelde specifieke risico's (buitenlanders, minderjarigen, personen van kleur & mensen uit de LGBTQI+ gemeenschap) onder de aandacht gebracht, zodat iedereen deze risico's in de affiniteitsgroepen/buddies kan bespreken. Wat te doen als dit gebeurt? Hoe kunnen we elkaar steunen? Hoe kunnen we objectiveren wat er mij is overkomen? enz.

Enkele tips voor het ondersteunen van personen die meer risico lopen wanneer ze in contact komen met de politie:

- Laat de politie mensen niet isoleren. Kritische momenten: in het busje stappen, uit het busje stappen, in de cel stappen...
- Let op de dynamiek om je heen, hoe de politie zich gedraagt tegenover anderen.
- Steun Transpersonen om correct te worden behandeld overeenkomstig hun geslacht.
- Follow-up na de actie: check-in, neem contact op met het sustainable action team (indien gewenst), ...

7. DE JURIDISCHE RISICO'S GELIEERD AAN DE ACTIE

Voor dezelfde overtreding kan je geen gemeentelijke administratieve sanctie (GAS-boete) krijgen en tegelijk strafrechtelijk worden vervolgd. Als een gedraging gesanctioneerd kan worden door zowel een GAS-boete als door een strafrechtelijke sanctie, wordt in de praktijk meestal de GAS opgelegd.

Gemeentelijke administratieve sancties (GAS)

- In het kader van Code Rood kan (kunnen) de betrokken gemeente(n) besluiten een gemeentelijke administratieve sanctie (GAS-boete) op te leggen, onder meer voor de volgende gedragingen: ongeoorloofd aanplakken, vernieling (vernieling van omheiningen), niet-naleving van een politiebevel, ongeoorloofde samenshooling door de politie, verhulling van het gezicht, belemmering van het verkeer, beklimming van gebouwen of omheiningen, belemmering van de toegang tot openbare of particuliere gebouwen.
- Het bedrag van een GAS-boete is maximaal 350 euro.
- Als je de boete wil aanvechten, moet je het verweer binnen 15 dagen na ontvangst van de boete per e-mail of per aangetekende post versturen. (Bijvoorbeeld wanneer de periode tussen het moment waarop de overtreding door de politie is geregistreerd en de ontvangst van de boete per post meer dan 6 maand bedraagt). Aarzel niet om het juridisch team om hulp te vragen bij het opstellen van de betwisting. Als de boete toch wordt gehandhaafd, kan je binnen een maand tegen de beslissing van de ambtenaar in beroep gaan bij de politierechter, maar dit is meestal duurder dan het betalen van de boete. Een GAS-boete leidt niet tot een strafblad.

Strafrechtelijke procedures :

- De volgende gedragingen zijn strafbaar, waarvoor je vervolgd kan worden: schade aan eigendommen (bv. beschadiging van hekken); verspreiding van folders en affiches; gezichtsverduistering; lawaai en verstoring van de nacht; kwaadwillige belemmering van het verkeer (blokkeren); huisvredebreuk; weigering om je identiteitskaart te tonen aan de politie of een deurwaarder (als de persoon uiteindelijk wordt geïdentificeerd), laster of smaad (afhankelijk van de boodschappen op de spandoeken), enz.
- Je kunt ook worden beschuldigd van weerspannigheid als je je verzet tegen de politie die optreedt om de wet te handhaven, met geweld (ook al is het maar licht, een spiertrekking bij aanraking is genoeg) of bedreigingen.
- Je bent niet in weerspannigheid als je je passief verzet, je op de grond blijft liggen zonder te bewegen; je wegloopt om aan een arrestatie te ontkomen zonder geweld of bedreigingen.
- Je bent in weerspannigheid met verzwarende omstandigheden als je "in een bende" zit (twee mensen zijn genoeg) of als je gewapend bent (al is het maar met een bord, een stok...).
- Je kan worden beschuldigd van smaad (door handelingen, woorden, gebaren of bedreigingen) of geweld tegen een wetshandhaver.
- Het is niet verboden een politieagent te filmen of te fotograferen, maar het is raadzaam snel te zijn om arrestatie en/of vernietiging van je apparatuur te voorkomen. Als een politieagent de camera van een onschuldig persoon in beslag neemt of beschadigt, is er sprake van misbruik en kan je een klacht indienen (bij voorkeur met getuigen).
 - **Let op:** het is legaal om een politieagent te filmen/fotograferen, maar niet om de beelden op internet te publiceren. Je mag deze beelden dus niet publiekelijk gebruiken (of je moet het hoofd van de politieagent verbergen), maar in de praktijk houden politieagenten er echt niet van, dus moet je inschatten of het relevant is om te blijven filmen of niet.
- Zelfverdediging is opgenomen in het wetboek van strafrecht, maar het is een "theoretisch" recht, dat in de praktijk zeer weinig wordt erkend. Bovendien zijn de wettelijke voorwaarden zeer streng. Men kan op een aanval reageren, maar enkel proportioneel, als er sprake is van daadwerkelijk of dreigend geweld, gepaard gaande met een ernstige, onrechtvaardige bedreiging, gericht tegen personen (niet tegen goederen). Het bewijs daarvan moet worden bewaard.
- Bij blokkering van het verkeer: het belangrijkste risico bij blokkering van het verkeer is een administratieve aanhouding wegens ordeverstoring. Je kan echter worden vervolgd voor kwaadwillige belemmering van het verkeer, voor opstandigheid als je niet instemt met het verlaten van de blokkade en voor materiële schade als je straatmeubilair gebruikt en beschadigt. Je kan ook worden vervolgd voor alle andere strafbare feiten die zich tijdens een blokkade kunnen voordoen: het blokkeren van een ambulance, het verwonden van een burger of een politieagent, enz. Al deze mogelijkheden gelden voor mensen die blokkeren met of zonder materiaal, voor beschermengelen en omstaanders die de blokkade ondersteunen.

Het risico van een burgerlijke procedure

- In België kan je, wanneer je een fout begaat (elk strafbaar feit of onvoorzichtig gedrag kan een fout vormen) die schade veroorzaakt, worden gedagvaard in een burgerlijke rechtzaak, waarbij je kan worden veroordeeld tot het vergoeden van de schade in zijn geheel, wat soms een groot bedrag kan zijn (materiële schade, ziekenhuis- en ziektekosten, morele schade, financiële verliezen van de onderneming(en)).
- Een burgerlijke veroordeling kan worden gecombineerd met een strafrechtelijke veroordeling als er schade moet worden hersteld. Een burgerlijke veroordeling leidt echter op zich niet tot een strafblad, alleen tot het betalen van een vergoeding voor de veroorzaakte schade.
- Het is aan de partij die meent schade te hebben geleden, om de volledige omvang van de schade aan te tonen, met bewijsstukken en bewijsstukken, die aan alle procespartijen en aan het Hof ter bespreking moeten worden meegedeeld.

De komst van de deurwaarder op de plaats van de vordering en het risico van dwangsommen

- Wat is een dwangsom? Een dwangsom is een geldbedrag dat door een rechterlijke beslissing (bijvoorbeeld op verzoek van Total) kan worden gevorderd om de naleving van die beslissing af te dwingen. Zonder beslissing van een rechter kan Total geen deurwaarder sturen en om dwangsommen vragen. Een dwangsom is geen strafrechtelijke boete en komt dus niet voor in het strafregister.
- Indien Total in de dagen of weken voorafgaand aan de actie een rechterlijke beslissing ontvangt met dwangsommen (bedoeld om de blokkeringen te voorkomen), moet een deurwaarder dit noodzakelijkerwijs onder de aandacht brengen van de deelnemers aan de actie.
- De gerechtsdeurwaarder kan de deelnemers individueel of per aanplakking in kennis stellen van de beslissing. Dwangsommen zijn alleen verschuldigd wanneer de deurwaarder officieel heeft vastgesteld dat de rechterlijke beslissing door geïdentificeerde personen niet wordt nageleefd.
- Als de deelnemers de actie stopzetten zodra het besluit hun is meegedeeld, of als ze ongeïdentificeerd blijven, is er geen risico op een dwangsom.
- Vaak helpt de politie de deurwaarder om de personen te identificeren, en zolang er geen identificatie is, kunnen geen dwangsommen worden gevorderd. Het is echter niet uitgesloten dat de persoon aan wie een besluit is meegedeeld en die zich daar niet aan houdt, in een later stadium de dwangsom krijgt opgelegd als hij later wordt geïdentificeerd. In ieder geval raden we je aan om niet met de deurwaarder te spreken/communiceren. Dit zal het risico verkleinen dat bepaalde personen worden geïdentificeerd.
- Het bedrag van de dwangsom wordt bepaald door de rechter die de beslissing neemt. Het komt zelden voor dat dwangsommen daadwerkelijk worden aangevraagd, zelfs wanneer de personen zijn geïdentificeerd. Het doel is de actie te stoppen door druk uit te oefenen op de deelnemers, gezien het financiële risico dat zij nemen.

8. WAT TE DOEN BIJ POLITIEGEWELD?

Indien je het slachtoffer bent van politiegeweld (stigmatisering, bespottings, pesterijen, afranselingen, ontzegging van rechten tijdens vrijheidsberoving, enz), kunnen we je alleen maar aanmoedigen om een beroep te doen op de volgende organisaties:

- **Police Watch** (<https://policewatch.be/page>). Dit is het observatorium voor politiegeweld van La Ligue des Droits Humains, in 2021 vervoegd door de Liga Voor Mensenrechten. Deze organisatie organiseert telefonische meldpunten en is een plek voor een luisterend oor, informatie en advies.
- **Het Observatorium voor Politiegeweld** (<https://www.obspol.be/>). Dit observatorium zal je geen gedetailleerde hulp kunnen bieden, maar het is een ruimte voor getuigenissen van politiegeweld en een instrument om politici te ondervragen.
- **Het Comité P.** (permanent comité voor de controle op de politiediensten, d.w.z. het externe controleorgaan van de politiediensten). Comité P ontvangt en onderzoekt klachten. Zij brengt aan het Parlement verslag uit over het functioneren van de politie. Het is niet bedoeld om politiefunctionarissen te bestraffen (noch strafrechtelijk noch tuchtrechtelijk), maar het kan bepaalde aandachtspunten met betrekking tot de functie onder de aandacht brengen (<https://comitep.be>).

Wij verzoeken je om zoveel mogelijk bewijsmateriaal (indien mogelijk) van deze handelingen te bewaren (getuigenissen van andere personen, door je arts opgesteld medisch attest, enz.)

Ter informatie ten slotte, heeft het juridische team als preventieve maatregel een team van **juridische waarnemers** opgericht (die niet deelnemen aan de actie maar die onafhankelijke getuigen zullen zijn: zij zullen aantekeningen maken tijdens de actie en de "kritieke" episodes filmen om een aantal elementen/beelden te kunnen produceren die bedoeld zijn om de situatie tijdens de actie te objectiveren met betrekking tot de relatie activist/politie). Deze juridische waarnemers zullen herkenbaar zijn. Aangezien zij zo neutraal mogelijk moeten zijn tijdens de hele actie (zowel tegenover de activisten als tegenover de politie), moet je je alleen tot hen wenden als laatste redmiddel of in geval van absolute noodzaak die niet in je affiniteitsgroep/buddy kan worden opgelost (om hen te vragen nota te nemen van je zorgen).

Het is mogelijk dat deze juridische waarnemers ook door de ordediensten worden gearresteerd. Ze zullen hun best doen om de situatie in de gaten te houden zolang ze kunnen.

Je kan op twee manieren contact met ons opnemen:

- per e-mail: CRlegal@protonmail.com
- per telefoon 0465/67.43.97 (alleen tijdens de actie).